

**ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В
УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ
ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА**

**THEORY AND PRACTICE OF DEVELOPMENT OF SOCIO-ECONOMIC SYSTEMS IN
INFORMATION SOCIETY**

Дерій Ж. В., доктор економічних наук, професор
Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ У ПЕРІОД ВІЙНИ

Військове вторгнення на територію суверенної України змінює вектори політичного та економічного впливу, при цьому зростаюча роль інформаційних процесів актуалізує питання діджиталізації у світовому масштабі взагалі й для України країни зокрема. Сьогоднішній стан економіки відкриває можливості для інновацій та ефективних технологічних рішень. За останні роки Україна активно включилась у процеси цифровізації, що дозволило сьогодні вести успішну боротьбу у цифровому просторі та на інформаційному фронті. Продовжують розвиватись діючі та запускаються нові проекти.

Недопущення стану стагнації економіки можливе якщо працює бізнес та здійснюються бізнес-процеси. Унеможливлення фізичного обміну документами активізувало електронний документообіг і відповідно підвищився попит на послуги з отримання кваліфікованого електронного підпису. Взагалі ІТ сектор демонструє стійкість до викликів та ризиків у військовий час. Сектор експортує послуги, виконує контракти, забезпечує валютні надходження. За даними НБУ, у I кварталі 2022 року ІТ-індустрія забезпечила рекордні за всі роки існування квартальні 2 млрд. дол. експорту. Їй вдалось зберегти 95% контрактів [1].

Прикладом успішності розвитку процесів діджиталізації є банківські застосунки. Саме розвиток цифрового банку дозволив залучити користувачів, збільшити кількість цифрових кредитів та депозитів, розширити функції. Під час війни це дозволило здійснювати платежі, надавати допомогу Збройним Силам України, проводити виплати допомоги від міжнародних агенцій та організацій, здійснювати гуманітарну підтримку прямими переказами. Банківська система України працює ефективно і у війну, забезпечується безперебійна робота сервісів, безготівкові розрахунки є безпечними і здійснюються за регламентами.

До початку війни діджиталізація стала ключовим орієнтиром стратегічного розвитку країни та усіх її сфер, сьогодні це вже необхідність та буденність. Динамічність змін неможлива без розвитку цифрових продуктів та створення нових віддалених функцій для економіки будь то освіта, медицина, військова справа або бізнес. Сьогодні діджиталізація пришвидшується а її результати стають все ефективнішими та надійнішими.

На форумі International Diia Summit у Давосі Міністерство цифрової трансформації презентувало цифрове майбутнє країни:

- переведення на 100% держпослуг в онлайн сферу;
- забезпечення 95% населення високоякісним інтернетом;
- цифрова грамотність населення;
- збільшення частки сфери ІТ у структурі ВВП;
- розширення можливостей застосунку Дія;
- реформування ІТ освіти та ін. [2].

Для відбудови країни потрібна економічна стійкість, яку забезпечить ІТ-галузь, завдяки розвитку якої відбувається економія часу та інтелектуальних ресурсів,

спрощується повсякденна поточна робота, мінімізуються ризики людського фактору, урівноважується екосистема через відмову від паперових носіїв.

Список використаних джерел

1. <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external>
2. <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/06/21/688371/>

Купчик О. Ю., кандидат хімічних наук, доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна
Дерій Ж. В., доктор економічних наук, професор
Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ ОЦІНКИ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД РІЧКИ ОСТЕР

В останні десятиріччя спостерігається кризове зменшення самовідновних функцій річок, обумовлене надмірним антропогенним навантаженням на водозбірні площі басейнів внаслідок екстенсивного ведення господарювання. Особливо гостро погіршення екологічного стану відобразилося на басейнах малих і середніх річок: значна їх частина обміліла, почали проявлятися процеси заболочення, погіршилася якість води, збідніла флора і фауна цих екосистем. Вирішення проблем погіршення екологічного стану водних об'єктів залежить передусім від удосконалення еколого-економічного управління водогосподарським комплексом, організації збалансованого механізму використання, відтворення й охорони водних ресурсів.

Річка Остер, яка протікає сімома районами Чернігівської області, залишається однією з найбільш вразливих річок басейну Десни, що страждають від кліматичних змін. Всі 195 кілометрів його русла течуть рівнинною місцевістю. Притоки Остра маловодні та протікають в заболочених рівнинах без чіткого русла.

Сьогодні ефективне управління водними ресурсами можливе за умови об'єктивної економічної оцінки водних ресурсів (поверхневих і підземних вод), використання рентних підходів, налагодженої системи водообліку тощо. Першочергове значення при визначенні перспектив розвитку водогосподарської галузі повинна відігравати оцінка якісних характеристик водних джерел.

З 2019 року в Україні запроваджено європейські підходи щодо здійснення моніторингу вод відповідно до вимог Водної Рамкової Директиви. Постановою Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 758 затверджено новий Порядок здійснення державного моніторингу вод [1]. Деснянське басейнове управління водних ресурсів забезпечує виконання спостережень за хімічними та фізико-хімічними показниками якості води у 10 пунктах моніторингу суббасейнів Верхнього Дніпра та річки Десна на 9 транскордонних масивах поверхневих вод річок Дніпро, Сож, Десна, Ірпа, Ревна, Снов, Цата, Судость, відповідно до затвердженого Держводагентством переліку пунктів моніторингу масивів поверхневих вод та міждержавних угод про співробітництво на транскордонних водних об'єктах: р. Остер, це єдиний пункти моніторингу суббасейну Десни – 1 км нижче сел. Козелець.

Всі дані лабораторних досліджень за пунктами моніторингу масивів поверхневих вод в частині проведення Деснянським БУВР є у відкритому доступі на офіційному сайті Держводагенства, в розділі «Моніторинг та екологічна оцінка водних ресурсів України» [2]. Розміщена там Інтерактивна мапа візуалізації результатів моніторингу дає можливість оцінити стан водного об'єкта та порівняти його з встановленими нормативами якості поверхневої води, але, на жаль, стосовно р.Остер представлено дані лише за 2018 р.

Тому удосконалення еколого-економічного механізму раціонального використання відтворення й охорони водних джерел у межах певного регіону шляхом застосування